

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1889. Andra Kammaren. N:o 52.

Onsdagen den 15 maj.

kl. 12 på dagen.

§ 1.

Justerades protokollet för den 8 dennes.

§ 2.

Anmäldes och godkändes följande förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen, nemligen

af *lagutskottet*:

n:o 78, angående rätt för kronan att å viss kronojord tillgodogjuta den i 3 kap. grufvestadgan omförmälda jordegareandel; samt

af *bankoutskottet*:

n:o 79, med reglemente för Riksbankens styrelse och förvaltning.

§ 3.

Härefter förekom till *behandling* Första Kammarens protokollsutdrag (n:o 232), innefattande delgifning af kammarens beslut öfver dess tillfälliga utskotts utlåtande (n:o 17) i anledning af väckt motion om skrifvelse till Konungen med begäran om undersökning beträffande de å kronojord inom Norrbotten befintliga apatitlager.

I motion n:o 59 inom Första Kammaren hade grefve F. Strömfelt yrkat, att Riksdagen behagade i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla,

»att Kongl. Maj:t täcktes ofördröjligen låta anställa undersökning om förekomst, utsträckning och beskaffenhet af de vid Gellivara och i allmänhet inom Norrbotten befintliga apatitlager å kronojord samt vidtaga de åtgärder, som, till bevarande af statens rätt och fördel, deraf må kunna föranledas».

Första Kammarens andra tillfälliga utskott, till hvars förberedande behandling denna motion blifvit hänvisad, hade i afgifvet utlåtande tillstyrkt, att Första Kammaren måtte bifalla motionen; och hade denna utskottets hemställan, enligt hvad ofvan omförmälda protokollsutdrag utvisade, af Första Kammaren bifallits.

Efter föredragning af ärendet begärdes ordet af herr Swartling, som yttrade: Jag vågar antaga, att beträffande den nu föredragna frågan ingen meningsskiljaktighet skall uppstå och någon ytterligare utredning af ärendet icke erfordras. Vid sådant förhållande och då Riksdagens snart förestående slut manar till att icke öfver höfvan förlänga ärendens behandling, så vågar jag hemställa att denna kammare genast företager detta ärende till behandling och dervid biträder Första Kammarens beslut.

Vidare yttrades ej. Efter af herr talmannen i sådant afseende gifven proposition beslöt Andra Kammaren att biträda Första Kammarrens i ämnet fattade beslut.

§ 4.

Föredrogos, hvar för sig, och lades till handlingarne statsutskottets memorial

n:o 81, i anledning af kammarens skiljaktiga beslut beträffande Kongl. Maj:ts proposition angående uppförande af ett kasernetablissemment i Jemtland för en artilleridivision; och

n:o 82, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut angående en i statsutskottets memorial n:o 80 företagen voteringsproposition.

§ 5.

Till afgörande förelåg vidare statsutskottets memorial n:o 83, angående statsregleringen för år 1890.

Punkterna 1—8.

Biföllos.

Punkten 9.

Lades till handlingarne.

Punkterna 10—13.

Biföllos.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 12,26 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.

Onsdagen den 15 Maj.

Kl. 7 e. m.

Fortsattes det på förmiddagen började sammanträdet; och ledde herr vice talmannen dervid kammarens förhandlingar.

§ 1.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets memorial n:o 84, med förslag till de återstående stadgandena i det nya reglementet för riksgäldskontoret;

bevillningsutskottets betänkande n:o 16, med förslag till den af Riksdagen fastställda bevillningssummans utgörande; och

lagutskottets memorial n:o 57 i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut beträffande utskottets utlåtande (n:o 56) öfver Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af 10 kap. 14 § strafflagen.

§ 2.

Anmäldes och godkändes följande förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen, nemligen:

af *statsutskottet*:

n:o 67, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjetta hufvudtitel, innefattande anslagen till kongl. civildepartementet; och

Torsdagen den 16 Maj, f. m.

n:o 69, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, innefattande anslagen till kongl. ecklesiastikdepartementet; samt

af sammansatta stats- och lagutskottet:

n:o 89, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till ordnande af döfstumundervisningen i riket;

äfvensom bankoutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 80, till fullmäktige i riksbanken med öfverlemnande af bankoreglementet.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 7,8 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.

Torsdagen den 16 Maj.

Kl. 12 på dagen.

Justerades det i kammarens sammanträde den 9 innevarande maj förda protokoll.

§ 2.

Föredrogs statsutskottets memorial, n:o 84, med förslag till de återstående stadgandena i det nya reglementet för riksgäldskontoret.

Punkten 1.

Bifölls.

Punkten 2.

Lades till handlingarne.

§ 3.

Efter föredragning vidare af bevillningsutskottets betänkande, n:o 16, med förslag till den af Riksdagen fastställda bevillningssummans utgörande, biföll kammaren hvad utskottet i nämnda betänkande hemställt.

§ 4.

Slutligen föredrogs och bifölls lagutskottets memorial, n:o 57, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut beträffande utskottets utlåtande n:o 56, öfver Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af 10 kap. 14 § strafflagen.

§ 5.

Anmälades och godkändes statsutskottets nedannämnda förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 65, angående regleringen af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel;

n:o 68, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel, innefattande anslagen till kongl. finansdepartementet;

n:o 70, angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel;

n:o 81, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående ändring i villkoren för ett åt Kristianstad—Hessleholms jernvägsaktiebolag beviljadt lån;

n:o 82, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af åtskilliga kronans jordområden i Malmö m. m.;

n:o 83, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående fortsättande och avslutande under år 1890 af arbetena på nya kasern-etablissemang för Svea lifgarde och Andra lifgardet;

n:o 84, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående de i fråga om förvärfvande af mark för utvidgning af renbetesfjellen i Jemtlands län meddelade bestämmelser;

n:o 85, angående lindring i villkoren för ett åt Hjelmarens och Qvismarens sjösänkningsbolag af staten beviljadt lån å 2,000,000 kronor;

n:o 86, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående förhöjd pension vid afskedstagande för distriktschefen i sydöstra tull-distriktet, F. Nisbeth;

n:o 87, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag att det aflöningsbelopp, som kan blifva tillgängligt genom två länsmans-distrikts i Vesternorrlands län sammanslagning till ett distrikt, må användas till aflönande af länsman i ett nybildadt distrikt inom samma län; äfvensom

n:o 88, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående uppförande af ett kasernetablissemment i Jemtland för en artilleridivision.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 12,14 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.

Torsdagen den 16 Maj.

kl. 8 e. m.

§ 1.

Till bordläggning anmäldes statsutskottets nedannämnda memorial:

n:o 85, angående öfverlemnande till Kongl. Maj:t af det nya reglementet för riksgäldskontoret; och

n:o 86, angående den nya riksstaten.

§ 2.

Godkändes följande förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen, nemligen:

af *bevillningsutskottet*:

n:o 90, angående bevilning af fast egendom samt af inkomst; och

af *lagutskottet*:

n:o 91, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af 10 kap. 14 § strafflagen.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 8,7 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.

Fredagen den 17 Maj.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 10 i denna månad.

§ 2.

Föredrogos, hvart för sig, och biföllos statsutskottets memorial:
n:o 85, angående öfverlemnande till Kongl. Maj:t af det nya reglementet för riksgäldskontoret; och
n:o 86, angående den nya riksstaten.

§ 3.

Anmäldes och godkändes statsutskottets nedannämnda förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 92, angående de i 63 § regeringsformen föreskrifna kreditivsummor;

n:o 93, angående beräkning af statsverkets inkomster;

n:o 94, angående statsbidrag för ny reglering af Umeå stad i följd af den staden år 1888 öfvergångna brand;

n:o 95, angående statsregleringen för år 1890 och sättet för anvisande af vissa anslagsbelopp;

n:o 96, angående upprättadt nytt reglemente för riksgäldskontoret; och

n:o 97, med ny riksstat.

§ 4.

Anmäldes och godkändes Riksdagens kanslis förslag:

dels till Riksdagens skrifvelse n:o 98, till Konungen, angående undersökning beträffande de å kronojord inom Norrbotten befintliga apatitlager m. m.;

och *dels* till nedannämnda paragrafer i riksdagsbeslutet:

- n:o 30, angående hvilande grundlagsändringsförslag;
- n:o 31, angående statsregleringen;
- n:o 32, angående statsregleringen;
- n:o 33, angående kreditivsummorna;
- n:o 34, angående dispositionen af besparingarne å hufvudtitlarne;
- n:o 35, angående beräkningen af riksgäldskontorets inkomster och utgifter,
- n:o 36, angående ecklesiastik boställsordning;
- n:o 37, angående skyldighet för staten att i vissa fall bekosta hemförskaffning af svenskt fartygs manskap;
- n:o 38, angående skyldighet för enskilde att fullgöra requisitioner för krigsbehof samt att till krigsbruk afstå hästar och fordon;
- n:o 39, angående böter för svarandeparts uteblifvande från under rätt i vissa brottmål;
- n:o 40, angående behörighet för svensk domstol att upptaga vissa mål mot utländsk man;
- n:o 41, angående bevilning af fast egendom samt af inkomst;
- n:o 42, angående ändrad lydelse af 10 kap. 14 § strafflagen;
- n:o 43, angående arbetena å stambanan norr om Sollefteå;
- n:o 44, angående reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning;
- n:o 45, angående tullbevilningen; och
- n:o 46, angående visst anstånd för Carlshamns spritförädlingsaktiebolag med erläggande af tullafgift för det i bolagets fabrik inneliggande bränvin.

§ 5.

Justerades ett protokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 2,23 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.

Lördagen den 18 Maj.Kl. $\frac{1}{2}$ 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 11 dennes.

§ 2.

Godkändes Riksdagens kanslis förslag till nedannämnda §§ i riksdagsbeslutet:

n:o 47, angående rätt för kronan att å viss kronojord tillgodonjuta den i 3 kap. grufvestadgan omförmälda jordegareandel;

n:o 48, angående statsregleringen; och

n:o 49, angående åtskilliga på grund af § 89 regeringsformen väckta frågor.

§ 3.

Ordet begärdes af herr vice talmannen, L. O. Larsson, som yttrade: Då en del af kammarens protokoll ännu äro ojusterade, tillåter jag mig hemställa, att kammaren, i likhet med hvad vid föregående riksdagar egt rum, måtte uppdraga denna justering åt riksdagsmännen från Stockholms stad jemte öfrige ledamöter af kammaren, hvilka efter Riksdagens afslutande möjligen kunna finnas qvar i Stockholm.

Den af herr vice talmannen sålunda gjorda hemställan bifölls.

§ 4.

Kammarens ledamöter, som af Kongl. Maj:t blifvit kallade att denna dag, efter bevistad gudstjenst, i Storkyrkan infinna sig å rikssalen, der Riksdagen komme att afslutas, afdingo nu till nämnda kyrka för att åhöra riksdagspredikan. Efter gudstjenstens slut begafvo sig kammarens ledmöter till rikssalen, hvarest, sedan kamrarnes undersåtliga vördnad och välönskingar blifvit inför konungatronen af herrar talmän framförda samt chefen för kongl. civildepartementet uppläst riksdagsbeslutet, hans excellens herr statsministern, som dertill erhållit Kongl. Maj:ts förordnande, förklarade Riksdagen vara afslutad.

Sedan derefter herr talmannen och kammarens ledamöter återkommit till kammarens samlingsrum, tog herr talmannen afsked af kammarens ledamöter i följande ordalag: Våra arbeten för denna riksdag äro nu afslutade; och med tacksamt minne af den välvilja och det förtroende, som derunder från eder, mine herrar, kommit mig till del, tillåter jag mig nu bjuda eder mitt hjertliga farväl under den för oss alla gemensamma önskan: Gud bevare Konung och fädernesland!

Härpå svarade herr Carl Ifvarsson: Riksdagen är redan upplöst, och vi stå färdiga att räcka hvarandra handen till afsked. Med tystnad kunde man göra det; men Andra Kammarens ledamöter kunna icke underlåta att gifva ett offentligt uttryck åt sina åsikter angående edert åtgörande, herr grosshandlare, som kammarens talman.

Talmannen har varit den samme som många föregående år. Hans förhållande till kammaren har äfven varit det samma, nu som förut. Något nytt kan sålunda ej gerna sägas. Hvad jag ämnar säga är således endast ett tillägg till hvad både jag och andra mången gång förut yttrat.

Kammaren vill till eder uttala sitt oskrymtade och hjertliga tack för det utmärkta sätt, på hvilket ni utfört edert viktiga värf som kammarens talman. Det är denna tacksägelse, som jag härmed till eder på kammarens vägnar frambär.

När jag gjort detta, anhåller jag att få tillägga en önskan, som jag vet vara allmän inom kammaren, nemligen den, att när Riksdagen åter sammanträder, Andra Kammaren måtte få se eder inom densamma bekläda samma plats, som ni med sådan heder beklädt både denna och många föregående riksdagar. Jag tror mig kunna uttala den öfvertygelsen, att om Andra Kammaren skulle sjelf välja sin talman, icke den ringaste tvist skulle komma att uppstå angående valet, och jag har ej heller anledning att tro, att något annat hinder kommer att möta, derest helsa och krafter stå eder bi. Jag vill därför uttrycka den hjertliga önskan, att ni, herr grosshandlare, måtte få åtnjuta helsa och krafter, så att ni kan återkomma till samma plats äfven nästa år — och icke blott det, utan att *för många år* edra krafter måtte tillåta eder att utföra det viktiga värf, som så ofta blifvit åt eder uppdraget. Med förhoppning, att så skall komma att ske, räcka vi hvarandra händerna till afsked, uttalande den innerliga önskan, talmannen nyss yttrat, att den högste måtte bevare vårt fosterland och att — som jag skulle vilja tillägga — fridens Gud måtte bevare fred åt vårt land.

Herr talmannen och kammarens ledamöter utbytte derpå afskeds-helsingar och åtskildes.

In fidem

A. E. J. Johansson.

Lördagen den 25 Maj.

Kl. 2,30 e. m.

Jemlikt kammarens beslut den 18 innevarande månad hade Stockholms stads riksdagsmän inom kammaren äfvensom de kammarens ledamöter, hvilka voro fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, blifvit anmodade att denna dag sammanträda i kammarens kanslirum för att justera de protokoll, hvilka då sistlidne riksdag afslutades, ännu funnos ojusterade; hvarjemte till underrättelse för öfrige ledamöter af kammaren, som vistades i hufvudstaden, tillkännagifvande om detta sammanträde blifvit i de dagliga tidningarna infördt. Men anledning häraf hade tillstädeskommit följande kammarens ledamöter:

herr Liss Ol. Larsson,
» De Laval,
» Widström,
» Styffe,
» E. W. Carlson,
» Nyström,
» Bergman,
» Berndes,
» Lund,
» Höglund,
» Björck,
» A. V. Carlson,
» Lönegren,
» Wretlind och
» Johansson i Noraskog.

Protokollen för kammarens sammanträden den 13, 14, 15, 16, 17 och 18 innevarande månad upplästes och blefvo af tillstädesvarande herrar ledamöter godkända; hvarefter sammanträdet upplöstes.

In fidem

A. E. J. Johansson.

Rättelser

i Andra Kammarens protokoll:

- Häft. 26. Sid. 4, rad. 16 nedifrån *står*: Huru
läs: Herr
- » » Sid. 8, rad. 14 uppifrån *står*: 43 procent
läs: 73 procent
- » 39. Sid. 5, rad. 7 nedifrån *står*: inskränkta
läs: oinskränkta
-